

รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติควบคุมกัญชา พ.ศ.

☒ กฎหมายใหม่ ☐ แก้ไข/ปรับปรุง ☐ ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข
ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

- ✓ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่องการสร้างรายได้และขีดความสามารถในการแข่งขัน
- ✓ สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในเรื่องด้านการสาธารณสุข

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

ปัญหา

ด้วยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง (๕) กำหนดยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ซึ่งมีได้เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึงประเภท ๔ เช่น พืชฝิ่น และมาตรา ๒๙ วรรคสอง บัญญัติว่า “การระบุชื่อยาเสพติดให้โทษว่ายาเสพติดให้โทษชื่อใดอยู่ในประเภทใดตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๔) และ (๕) และการเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทยาเสพติดให้โทษดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ประกาศกำหนด” โดยประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕ ข้อ ๑ กำหนดให้ยาเสพติดให้โทษที่ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ได้แก่ (๓) สารสกัดจากทุกส่วนของพืชกัญชาหรือกัญชง ซึ่งเป็นพืชในสกุล *Cannabis* ยกเว้น (ก) สารสกัดที่มีปริมาณสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol : THC) ไม่เกินร้อยละ ๐.๒ โดยน้ำหนัก เฉพาะที่ได้รับอนุญาตให้สกัดจากพืชกัญชาหรือกัญชงที่ปลูกภายในประเทศ (ข) สารสกัดจากเมล็ดของพืชกัญชาหรือกัญชง ที่ได้จากการปลูกภายในประเทศจากประกาศดังกล่าว พืชกัญชาไม่มีสถานะเป็นยาเสพติดอีกต่อไป แต่เนื่องจากพืชกัญชามีสาร THC ซึ่งเป็นสารเสพติดโดยสภาพ หากนำไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสมอาจทำให้ผู้บริโภคเสพติดกัญชาได้โดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จึงจำเป็นต้องมีการควบคุมเพื่อให้มีการใช้อย่างเหมาะสม และป้องกันบุคคลกลุ่มอ่อนไหวมิได้รับผลกระทบจากการบริโภคกัญชา ในลักษณะดังกล่าว

สาเหตุของปัญหา

ไม่มีกฎหมายเฉพาะสำหรับการควบคุมพืชกัญชา และเมื่อไม่มีกฎหมายที่ใช้ควบคุมพืชกัญชาเป็นการเฉพาะ กระทรวงสาธารณสุข จึงต้องอาศัยกฎหมายอื่นที่อยู่ในการกำกับดูแลของหน่วยงานในสังกัด กระทรวงสาธารณสุข ในการควบคุมการใช้กัญชาไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสังคมในภาพรวม ได้แก่ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. ๒๕๖๘ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการควบคุมคุณภาพ และการจัดการสุขอลักษณะของการจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จในสถานที่จำหน่าย

อาหาร พ.ศ. ๒๕๖๖ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดให้การกระทำให้เกิดกลิ่นหรือควันกัญชา กัญชง หรือพืชอื่นใด เป็นเหตุรำคาญ พ.ศ. ๒๕๖๕ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

นอกจากนี้ การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว พบว่ามีข้อจำกัดในการบังคับใช้ เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายแต่ละฉบับจำกัดเฉพาะอำนาจตามกฎหมายที่ตนถืออยู่เท่านั้น ทำให้ขาดความต่อเนื่องและไม่สามารถระงับเหตุได้ด้วยการบังคับใช้กฎหมายเพียงฉบับเดียว อีกทั้งต้องใช้กำลังเจ้าหน้าที่จากหลายหน่วยงานร่วมกัน

ผลกระทบของปัญหา

ด้วยข้อจำกัดจากการบังคับใช้กฎหมายหลายฉบับ ประกอบกับยังไม่มีบทลงโทษเฉพาะสำหรับกัญชาหรือกัญชง จึงทำให้การควบคุม กำกับ หรือดูแลไม่มีประสิทธิภาพ และขาดหน่วยงานหลักในการบังคับใช้กฎหมายเกิดช่องว่างให้บุคคลแสวงหาประโยชน์จากการใช้กัญชาในทางที่ไม่เหมาะสม เช่น การจำหน่ายแก่บุคคลกลุ่มอ่อนไหว ได้แก่ บุคคลอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี สตรีมีครรภ์ สตรีให้นมบุตร นักเรียน นิสิต และนักศึกษา ส่งผลให้ความน่าเชื่อถือของประเทศไทยต่อสังคมโลกลดลง โดยอาจถูกกล่าวหาว่าเป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายพืชกัญชาซึ่งเป็นสิ่งเสพติดโดยสภาพ และอาจกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับประเทศปลายทางที่ยังถือว่ากัญชาเป็นสิ่งผิดกฎหมาย

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาการและการบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โดยส่งเสริมและพัฒนาการวิจัย การจัดระบบความรู้ พัฒนาแหล่งผลิตและผลิตภัณฑ์สมุนไพร คัมภีร์ และส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการบริการ เพื่อนำไปใช้ในระบบบริการสุขภาพอย่างมีคุณภาพ ปลอดภัย และเป็นทางเลือกแก่ประชาชนในการดูแลสุขภาพ โดยมีหน้าที่และอำนาจกำกับ ดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

ด้วยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเป็นหน่วยงานหลักของกระทรวงสาธารณสุขในการใช้กฎหมายควบคุมกำกับดูแลพืชกัญชา โดยอาศัยประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ในฐานะนายทะเบียนกลางและผู้อนุญาตซึ่งได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้เล็งเห็นถึงข้อจำกัดของกฎหมายดังกล่าวในการควบคุมการใช้พืชกัญชาในฐานะสมุนไพรควบคุม ซึ่งสามารถควบคุมได้เฉพาะผู้ได้รับอนุญาต แต่ไม่สามารถควบคุมการบริโภคในลักษณะที่ไม่เหมาะสมได้ จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายเฉพาะเพื่อกำกับดูแลพืชกัญชาและกัญชง ให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสามารถคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคกัญชา กัญชง หรือสารสกัด รวมทั้งป้องกันการใช้กัญชา กัญชง หรือสารสกัดในทางที่ผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ไขปัญหาค่าดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

- ไม่มี -

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหานี้อย่างไร (ถ้ามี และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร)

- ไม่มี -

๔. การรับฟังความคิดเห็น

- ✓ ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว
- ✓ ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบด้วยแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

๕.๑ ร่างพระราชบัญญัติควบคุมกัญชา พ.ศ. เป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติในการควบคุม กำกับ ดูแล การใช้ประโยชน์จากกัญชา กัญชง หรือสารสกัดเป็นการเฉพาะ จึงไม่มีความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่นที่มีลักษณะเดียวกันหรือทำนองเดียวกัน

๕.๒ อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพิธีสาร ค.ศ. ๑๙๗๒

(๑) ประเด็นตามย่อหน้าสุดท้ายของคำปรารภในอนุสัญญาเดี่ยว ฯ “ด้วยความปรารถนาที่จะรวมสนธิสัญญาระหว่างประเทศซึ่งยอมรับกันโดยทั่ว ๆ ให้เป็นอันเดียวกันและใช้แทนที่สนธิสัญญาที่มีอยู่เดิมเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดให้โทษโดยการจำกัดการใช้ยาเสพติดให้โทษสำหรับทางการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น” แม้ร่างพระราชบัญญัตินี้จะไม่มีบทบัญญัติที่เป็นบทเฉพาะในเรื่องการนำไปใช้ในทางการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์ แต่มีมาตรการในการคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคกัญชา กัญชง หรือสารสกัด และการป้องกันการใช้กัญชา กัญชง หรือสารสกัดในทางที่ผิด ในหมวด ๘ มาตรา ๔๒ ถึง มาตรา ๔๙ ซึ่งเป็นมาตรการควบคุมเพื่อมุ่งเน้นให้มีการใช้กัญชาทางการแพทย์ไม่ให้ใช้ในทางที่ผิด โดยปรากฏเป็นสาระสำคัญในมาตรา ๔๙

(๒) เจตนาในการร่างพระราชบัญญัติควบคุมกัญชา พ.ศ. เพื่อใช้เป็นกฎหมายเฉพาะพืชกัญชา กัญชง โดยคำนียามของ “กัญชา” ตามร่างพระราชบัญญัติควบคุมกัญชา พ.ศ. หมายความว่า “พืชในสกุล Cannabis และวัตถุหรือสารต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพืชกัญชา” ซึ่งสอดคล้องกับคำนิยามของอนุสัญญาเดี่ยวฯ ที่ระบุว่า “ต้นกัญชา” หมายความว่า “พืชใด ๆ ในตระกูลกัญชา” ซึ่งจะครอบคลุมทุกส่วนของกัญชา และในร่างพระราชบัญญัตินี้ บัญญัติให้มีการขออนุญาตและการอนุญาต ตามร่างบทบัญญัติมาตรา ๑๕ ถึง มาตรา ๒๔ ในหมวด ๓ ซึ่งเป็นมาตรการควบคุมการเพาะปลูก การผลิต การนำเข้า การส่งออก และการจำหน่ายกัญชา กัญชง หรือสารสกัด ภายใต้การควบคุมตามที่กำหนดในอนุสัญญาเดี่ยวฯ

(๓) ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ มีการบัญญัติเรื่องการขออนุญาตและการอนุญาตไว้ในหมวด ๓ ในมาตรา ๑๕ ถึงมาตรา ๒๔ ซึ่งมีสาระสำคัญที่สอดคล้องกับอนุสัญญาเดี่ยวฯ ดังนี้

(๓.๑) ในเรื่องการขออนุญาตตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ใดประสงค์จะเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง หรือผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายกัญชา กัญชง หรือสารสกัด ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต” ซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาเดี่ยวฯ มาตรา ๒๒ บทบัญญัติพิเศษสำหรับการเพาะปลูก ตามข้อ ๒ ซึ่งระบุว่า “ภาคีประเทศซึ่งห้ามการเพาะปลูกต้นฝิ่นหรือกัญชาต้องใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อยึดทำลายพืชผลที่เพาะปลูก โดยผิดกฎหมายและทำลาย เว้นแต่จำนวนเล็กน้อยที่ภาคีประเทศต้องการเพื่อความมุ่งหมายทางวิทยาศาสตร์ หรือการวิจัยเท่านั้น” โดยร่างพระราชบัญญัตินี้ได้มีการกำหนดมาตรการในการยึดทำลายพืชผลที่เพาะปลูก โดยผิดกฎหมายและทำลายให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในหมวด ๙ พนักงานเจ้าหน้าที่ มาตรา ๕๐ (๓)

(๓.๒) ในกรณีใบกัญชา ตามมาตรา ๒๘ ข้อ ๓ ของอนุสัญญาเดี่ยวฯ มีความสอดคล้องกับหมวดการคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคกัญชา กัญชง หรือสารสกัด และป้องกันการใช้กัญชา กัญชง หรือสารสกัดในทางที่ผิดของร่างพระราชบัญญัตินี้ และกระทรวงสาธารณสุขได้มีกฎหมายว่าด้วยอาหาร และกฎหมายว่าด้วยผลิตภัณฑ์สมุนไพร กำกับดูแลส่วนอื่น ๆ เช่น ราก กิ่ง ก้าน ลำต้น ใบ และเมล็ด เพิ่มเติมด้วยอีกชั้นหนึ่ง

(๔) ในประเด็นการใช้ประโยชน์กัญชาในทางพาณิชย์และอุตสาหกรรม ตามมาตรการควบคุมกัญชา มาตรา ๒๘ ข้อ ๒ ของอนุสัญญาเดี่ยวฯ ระบุว่า “อนุสัญญานี้ไม่ใช้บังคับแก่การเพาะปลูกต้นกัญชาเพื่อการอุตสาหกรรม (เส้นใยและเมล็ด) เท่านั้น หรือเพื่อความมุ่งหมายเป็นต้นไม้ประดับ” ซึ่งมีได้ห้ามให้มีการเพาะปลูกกัญชา เพื่อนำส่วนเส้นใยและเมล็ดมาใช้ประโยชน์แต่อย่างใด ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ในบทเฉพาะกาล

ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ เจตนาให้มีการควบคุมผู้ที่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งผู้ได้รับอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัตินี้ด้วยอย่างเคร่งครัด ร่างบทบัญญัติมาตราดังกล่าวจึงไม่ได้อยู่นอกเหนือขอบเขตวัตถุประสงค์ทางการแพทย์หรือทางวิทยาศาสตร์แต่อย่างใด

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จะจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระแก่ใครบ้าง

สิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่ถูกจำกัดคือ (๑) สิทธิในทรัพย์สิน และ (๒) เสรีภาพในการประกอบกิจการ โดยเสรีอย่างเป็นธรรม ซึ่งจะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวเพียงเท่าที่จำเป็น โดยไม่กระทบต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิแต่อย่างใด และก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระแก่ประชาชนทั่วไป

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้ไข คุ้มครอง หรือเยียวยาให้ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบ จะต้องเผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนและบุคคลทั่วไปที่เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของกฎหมาย ในการใช้ประโยชน์จากกัญชา กัญชง หรือสารสกัด ในทางการแพทย์และสุขภาพ และเพื่อการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

เมื่อมีการประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว จะทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกัญชาทางการแพทย์และสุขภาพได้ ซึ่งจะทำให้สังคมเกิดความมั่นใจและรู้สึกปลอดภัยจากผลกระทบในทางลบของการใช้กัญชาที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม โดยสามารถนำส่วนอื่นของกัญชา กัญชง มาใช้ประโยชน์ในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับกัญชาสามารถดำเนินการต่อเนื่องได้ รวมทั้งสามารถป้องกันกลุ่มเสี่ยง เช่น เด็กและเยาวชน ในการเข้าถึงกัญชาที่ไม่เหมาะสมได้มากกว่าเดิม

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามหรือการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ในฐานะหน่วยงานหลัก ซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้พัฒนาระบบการขออนุญาตเกี่ยวกับกัญชาซึ่งเป็นสมุนไพรควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่ประสงค์จะยื่นขออนุญาต ซึ่งสามารถพัฒนาต่อยอดในการพัฒนาระบบการขออนุญาตและการอนุญาตตามร่างพระราชบัญญัติควบคุมกัญชา พ.ศ. เพื่อลดภาระของหน่วยงาน และค่าใช้จ่ายของประชาชน อันเป็นการอำนวยความสะดวกในการติดต่อการขออนุญาตและการอนุญาตตามกฎหมายแก่ประชาชน

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามหรือการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข จะดำเนินการ ดังนี้

(๑) จัดอบรมแก่ผู้ปฏิบัติงานประจำสำนักงานนายทะเบียนกลาง (กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก) และสำนักงานนายทะเบียนจังหวัด (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด) เพื่อเผยแพร่ความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรกลุ่มงานแพทย์แผนไทยและผู้ที่เกี่ยวข้อง

(๒) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านระบบสารสนเทศทางเว็บไซต์ของกรม ระบบการสื่อสารทางโปรแกรมแชท LINE Official, Facebook ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก หรือระบบสารสนเทศอื่น ๆ ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อาทิ อินโฟกราฟิก เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร และเป็นการสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน

(๓) สร้างเครือข่ายประชาชนให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ คຸ້ມครอง และพัฒนาการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร รวมถึงมีหน้าที่ในการเฝ้าระวังและแจ้งให้กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย

(๔) จัดทำคู่มือการบังคับใช้กฎหมายเพื่อเผยแพร่ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามหรือการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะเวลา ๓ ปีแรก เป็นจำนวน - บาท อัตราค่าจ้างที่จะต้องจ่าย - อัตรา อัตราค่าจ้างที่มีอยู่แล้ว - อัตรา อัตราค่าจ้างที่ต้องเพิ่มขึ้น - อัตรา

ไม่มีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น และยังไม่มีความจำเป็นต้องเพิ่มอัตราค่าจ้าง เนื่องจากเป็นการดำเนินการที่กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ในฐานะสำนักงานนายทะเบียนกลาง และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ในฐานะสำนักงานนายทะเบียนจังหวัด ที่ต้องดำเนินการตามกฎหมาย

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

- **เชิงบวก:** เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปสามารถเพาะปลูก จำหน่าย นำเข้า และส่งออกกัญชา กัญชง หรือดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตตามใบอนุญาตแต่ละประเภท โดยผู้ประกอบการจะต้องยื่นขออนุญาตต่อผู้อนุญาตในพื้นที่

- **เชิงลบ:** ผู้ประกอบการที่จำหน่ายกัญชา จะไม่สามารถจำหน่ายเพื่อการบริโภคที่ไม่ใช่วัตถุประสงค์เพื่อการบำบัด รักษา และบรรเทาความเจ็บป่วยของมนุษย์ หรือป้องกันโรคได้

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

- **เชิงบวก:** การใช้กัญชาที่ไม่ใช่วัตถุประสงค์เพื่อการบำบัด รักษา และบรรเทาความเจ็บป่วยของมนุษย์ หรือป้องกันโรค เป็นข้อห้ามและมีบทกำหนดโทษทางอาญาอย่างชัดเจน

- **เชิงลบ:** ผู้ใช้ประโยชน์จากกัญชา กัญชง หรือสารสกัด อาจได้รับโทษอาญาหากไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

- **เชิงบวก:** ประชาชนสามารถนำกัญชา กัญชง มาใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์และสุขภาพได้โดยที่ไม่ขัดกับบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

- **เชิงลบ:** เป็นการลดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้สามารถเข้าถึงกัญชาได้เฉพาะทางการแพทย์และสุขภาพเท่านั้น

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

บุคคลที่ทำผิดกฎหมายคຸ້ມครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ในเรื่องสมุนไพรควบคุม (กัญชา) ที่บังคับใช้อยู่ในขณะนี้ จะได้รับโทษทางอาญาเพิ่มขึ้น

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลยพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

เนื่องจากพระราชบัญญัติควบคุมกัญชา พ.ศ. กำหนดให้มีการควบคุม กำกับ และดูแลการใช้กัญชา กัญชง หรือสารสกัด ได้แก่ การเพาะปลูกพืชกัญชา กัญชง การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายกัญชา กัญชง หรือสารสกัด เพื่อใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์และสุขภาพ และสร้างมูลค่าในเชิงเศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดให้ใช้ระบบการอนุญาต หรือการจดทะเบียนต่าง ๆ เพื่อการนั้น ๆ

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

ด้วยร่างพระราชบัญญัติควบคุมกัญชา พ.ศ. บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่น รวมทั้งออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้โดยคำแนะนำของคณะกรรมการกัญชา กัญชง จึงจำเป็นต้องใช้ระบบคณะกรรมการเพื่อการนั้น ซึ่งคณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(๑) เสนอนโยบายและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการควบคุมและส่งเสริมกัญชา กัญชง และสารสกัด และการคุ้มครองสุขภาพของประชาชนต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๒) กำหนดมาตรการการส่งเสริม วิจัย พัฒนา การใช้กัญชา กัญชง และสารสกัด ทั้งในด้านการแพทย์ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และประโยชน์อื่น ๆ

(๓) ให้ความเห็น คำแนะนำ หรือข้อเสนอแนะต่อรัฐมนตรี หรือผู้อนุญาตในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ให้ความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีตามมาตรา ๔๒ (๔) มาตรา ๔๒ วรรคสอง มาตรา ๔๒ วรรคสี่ มาตรา ๔๓ วรรคสอง มาตรา ๔๔ (๕) มาตรา ๔๔ วรรคสอง มาตรา ๔๕ วรรคสอง และมาตรา ๔๘ วรรคห้าและวรรคหก

(๖) ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเปรียบเทียบตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง

(๗) ประกาศกำหนดสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol, THC) ในกัญชง

(๘) ติดตามประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายตาม (๑)

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

ร่างพระราชบัญญัติควบคุมกัญชา พ.ศ. มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการขออนุญาตและการอนุญาต ในกรณีที่ผู้ใดประสงค์จะเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง หรือผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขายกัญชา กัญชง หรือสารสกัด ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต ประกอบการกำหนดข้อห้ามเรื่องการโฆษณา รวมไปถึงข้อห้ามเพื่อการคุ้มครองบุคคล ซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคกัญชา กัญชง หรือสารสกัด และการป้องกันการใช้กัญชา กัญชง หรือสารสกัด ในทางที่ผิด จึงจำเป็นต้องกำหนดโทษทางอาญาไว้เพื่อป้องปรามมิให้ผู้ใดกระทำการใดที่ฝ่าฝืนบทบัญญัตินั้นไว้ด้วย

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลยพินิจในการออกคำสั่งทางปกครอง หรือการดำเนินกิจกรรมทางปกครอง

ผู้อนุญาต พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือนายทะเบียนกลาง และนายทะเบียนจังหวัด ตลอดจนผู้ที่ได้รับมอบหมาย จากผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ในการอนุมัติหรืออนุญาต หรือการจดทะเบียน การพักใช้หรือการเพิกถอน และจะต้องใช้อำนาจในการตรวจสอบ กลั่นกรอง และควบคุมกำกับต่าง ๆ ตามกฎหมาย เพื่อให้การดำเนินการ เป็นไปตามวัตถุประสงค์โดยชอบด้วยกฎหมาย จึงจำเป็นต้องให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการมีดุลยพินิจ ในการออกคำสั่งทางปกครอง หรือการดำเนินกิจกรรมทางปกครอง เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์ อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นายพงศธร พอกเพิ่มดี)

อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

วันที่ ๒๐ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๙

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กองกฎหมาย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางสาวณัฐริรา ชัชจิรากุลโรจน์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองกฎหมาย

นางสาวกัญญานัฐ อุเทศ ตำแหน่ง นิติกร

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๙๑ ๗๐๐๗ ต่อ ๓๕๑๕ หรือ ๓๕๑๘ หรือ ๐ ๒๙๖๕ ๙๓๗๒

อีเมล legal.dtam@gmail.com